

DEMOS DIALOGIT

OHJAAJAN
TUKIMATERIAALI

ERÄTAUKO
SÄÄTIÖ

PARTIO
scout

DEMOS–dialogin ohjaaminen yleisesti

DEMOS–dialogi on aina ohjattu keskustelu. Ohjaajan tehtävänä on varmistaa, että keskustelu on rakentavaa ja että dialogi pysyy mahdollisimman tasavertaisena. DEMOS–dialogin pelisäännöt toimivat tärkeänä tukena sekä ohjaajalle että osallistujille.

Ohjaajan rooli dialogin aikana on palvella keskustelua ja sen rakennetta. Hyvä ohjaaja on aktiivinen, mikä tarkoittaa, että ohjaaja osallistuu dialogiin tavalla, joka tukee kaikkien osallistumista. Ohjaaja voi esimerkiksi jakaa omia esimerkkejä aiheeseen liittyen sekä näin kannustaa muita jakamaan omiaan. Tämän tulisi kuitenkin tapahtua ottamatta aiheeseen kantaa tai valitsematta puolta. Ohjaajan tulisi siis pysyä niin neutraalina kuin mahdollista. Ohjaaja on myös vastuussa aikataulusta ja siitä, että kaikki saavat mahdollisuuden osallistua dialogiin.

Kun dialogin tavoitteena on syvempi ymmärrys, on tehokkaampaa ja hedelmällisempää puhua omista kokemuksista. Näin syntyy myös tasavertaisempia kohtaamisia, sillä mukaan voidaan ottaa ihmisiä, joilla on hyvin erilainen tietämys ja erilaiset näkemykset keskusteltavasta aiheesta. Sinun ei tarvitse olla keskusteltavan aiheen asiantuntija, vaan voit puhua omista kokemuksistasi riippumatta siitä, minkä DEMOS–kortin valitset keskustelun aiheeksi.

Tämä tapa käydä dialogia poikkeaa puhtaasti tietoon perustuvista keskusteluista ja voi tuntua joillekin osallistujista uudelta, jopa epämiellyttävältä tai vaikealta. Se kuitenkin mahdollistaa uusien oivallusten ja syvemmän ymmärryksen syntymisen.

Tämä ei tarkoita, että meillä olisi oltava tietynlaisia kokemuksia tai että osallistujien olisi peiteltävä omaa tietämystään, vaan pikemminkin sitä, että keskustelemme tavalla, jossa jaamme, miten keskusteltava aihe tai ilmiö näkyy elämässämme ja millaiset kokemukset ovat vaikuttaneet ajatuksiimme. Eivätkä vain kokemukset, vaan myös muistot, tunteet sekä käsityksemme tulevaisuudesta. Kun jaamme kokemuksiamme sen sijaan, että ilmaisisimme vain mielipiteemme, pääsemme yleensä syvemmälle aiheeseen. Usein tämä myös luo ilmapiirin, jossa emme koe, että meidän tarvitsee puolustaa tai vastustaa muita osallistujia yhtä paljoa tai "viedä" heiltä heidän kokemuksiaan. Pikemminkin voimme jakaa hyvin erilaisia kokemuksia yhdessä turvallisella tavalla. Ja tämä mahdollistaa rakentavamman keskustelun syntymisen.

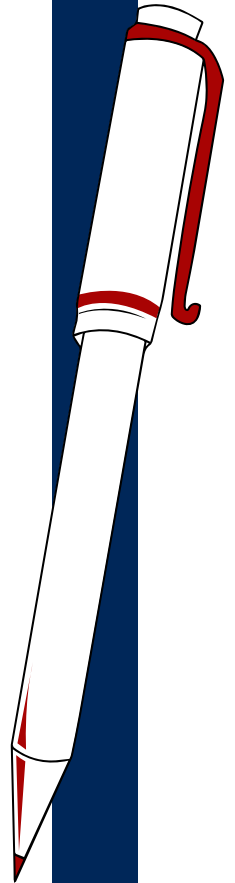
Huomioitavaa: Ennen kuin aloitat itse keskustelun, käy DEMOS-dialogikorttien avulla läpi faktapohjainen johdanto aiheeseen, jotta keskustelu lähtee hyvin käyntiin. Kokemusten jakaminen ei tarkoita sitä, että dialogia saa käyttää väärän tiedon levittämiseen.

Mitä tarvitsen DEMOS-dialogin järjestämiseksi Partio-leirillä?

- Partiolaisten DEMOS-dialogikortit
- Partiolaisten DEMOS-dialogin käsikirjoitus
- Partiolaisten DEMOS-ohjaajan vinkit
- Paikka, jossa keskustelu järjestetään
- Osallistujat
- Muistiinpanovälineet itsellesi
- Kyniä ja paperia / post it -lappuja osallistujille (jos mahdollista)

Jos teitä on kaksi tai useampia ohjaajaa

- Voitte sopia, että yksi toimii kirjuri, joka kirjaa ylös keskustelun tai joitakin ajatuksia, kuten oivallukset keskustelusta näkyville

Partiolaisten DEMOS–dialogimateriaalit

DEMOS–dialogin käsikirjoitus

Olemme luoneet valmiin käsikirjoituksen, joka auttaa sinua oman keskustelusi järjestämisessä. Käsikirjoituksesta löydät joustavan aikataulun, vinkkejä, valmista sanoitusta ohjaajalle sekä kysymyksiä, jotka auttavat sinua aloittamaan ja päättämään keskustelun. Muista, että jokainen keskustelu on erilainen. Joskus tarvitaan useampi dialogi tai dialogitaitojen harjoittelua ja se on ihan okei!

DEMOS–dialogin keskustelukortit

Olemme luoneet valmiit keskustelukortit, joihin on tiivistetty keskustelun kaava ja aiheeseen liittyviä kysymyksiä. Löydät kahdeksan valmista keskustelukorttia eri aiheista demokratiaan liittyen. Keskustelukortit toimivat apunasi dialogin aikana.

Seuraavilla vinkeillä onnistut keskustelun ohjaamisessa

Olemme tehneet 17 vinkkiä, joita noudattamalla onnistut mitä todennäköisimmin DEMOS–dialogin ohjaajana. Lisää työkaluja keskustelun ohjaamiseen löydät [Erätauko-säätiön nettisivuilta](#).

Partioleirit ovat keskenään erilaisia, joten tarkista oman leirisi järjestelyistä vastaavilta henkilöiltä, miten teidän leirillä on keskustelua valmisteltu.

Ennen keskustelua

1 Harjoittele keskustelua etukäteen

Lue DEMOS-käsikirjoitus, DEMOS-ohjaajan vinkit ja käy läpi DEMOS-dialogin keskustelukortit. Mieti omia kokemuksiasi valitusta aiheesta. Mitä tiedät jo nyt? Millaisia kokemuksia ja tunteita sinulla itselläsi on aiheesta? Mikä auttaisi sinua onnistumaan ohjaajana?

2 Varmista keskustelijat

Partioleirillä pestiin tullessasi valmistelutyö on voitu tehdä jo etukäteen. Keskustelu voi olla osa partio-ohjelmaa eri ikäisille partiolaisille. Varmista, minkä ikäisiä osallistujia sinun ryhmässäsi on. Kerro, jos mahdollista, etukäteen lapsille ja nuorille, mistä DEMOS-dialogeissa on kyse ja mitä hyötyä osallistumisesta on heille itselleen.

3 Tila ja tunnelma

Leirillä keskustelupaikka voi olla valittu etukäteen. Mikäli mahdollista, järjestä keskustelu rauhallisessa paikassa, jossa on mahdollista istua piirissä. Jos ryhmä on toisilleen uusi, tee valmiiksi nimilaput, joihin jokainen voi kirjoittaa etunimensä isoilla kirjaimilla, jotta myös muut näkevät lukea sen. Luo mukava ja innostava tunnelma.

4 Ota tarvittaessa huomioon

Voit ottaa huomioon erilaiset osallistujat, heidän tarpeensa, esteettömyyden ja erilaiset kielitodellisuudet. Hyödynnä omaa asiantuntemustasi ja osaamistasi ryhmäsi kanssa. DEMOS-dialogi on joustava - tärkeintä on saada ryhmä osallistumaan, keskustelemaan ja jakamaan omia ajatuksiaan.

Keskustelun aikana

5 Johdanto

Kerro osallistujille, mikä on keskustelun tarkoitus ja valitkaa yhdessä keskustelun aihe. Pyydä kaikkia esittäytymään etunimellä, mikäli tämä ryhmäytymisen kannalta tarpeen. Voit pyytää samalla kertomaan esimerkiksi tuntemuksista keskusteluun osallistumiseen liittyen tai murra jää kysymällä osallistujien lempijäätelöstä tai vaikkapa lempielokuvasta.

6 Kerro kaikille, että onnistunut DEMOS-dialogi luodaan yhdessä

Kerro osallistujille, että heidän ajatustensa ei tarvitse olla täydellisesti hiottuja, eikä heillä tarvitse olla vankkoja mielipiteitä aiheesta. Dialogissa on kyse asioiden miettimisestä yhdessä, oppimisesta ja uteliaisuudesta. Se ei ole väittelyä eikä kilpailua omasta asiantuntemuksesta. DEMOS-dialogissa on kyse myös muiden kunnioituksesta. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että epäasiallista käytöstä pitäisi suvaita.

7 Käytä tarvittaessa "puhe-esinettä"

Tämä esine - esimerkiksi vesipullo, pallo tai lelu - voi auttaa, jos ryhmä on hyvin aktiivinen ja puhelias. Kerro osallistujille esineen tarkoitus keskustelun alussa. Osallistujalla, joka pitää esinettä, on oikeus puhua. Muut kuuntelevat, eivätkä keskeytä. Esine kulkee osallistujalta toiselle, jotta kaikki saavat puhua.

8 Käy läpi DEMOS-dialogin pelisäännöt

Tue rakentavaa keskustelua pelisääntöjen avulla. Esittele säännöt, ja käy ne läpi osallistujien kanssa. Kysy kaikilta, tuleeko heille mieleen lisäyksiä ja sitoutuvatko he pelisääntöihin. Voit tarvittaessa muistuttaa ryhmää pelisäännöistä keskustelun aikana.

9 Tue tasavertaista keskustelua

Kun puhuttelet osallistujia, käytä heidän etunimiään. Tämä edistää yleensä luottamusta ja rentoa ilmapiiriä. Kerro keskustelun alussa, että haluat kaikkien osallistuvan keskusteluun, ja tämän helpottamiseksi voit kysyä heidän ajatuksiaan heiltä suoraan. Pidä kirjaa siitä, kuka on puhunut ja kuka ei. Näin voit pyytää heitä, jotka eivät ole vielä osallistuneet, jakamaan omia ajatuksiaan.

10 Tue osallistujia liittymään toistensa puheenvuoroihin ja ajatuksiin

Dialogin syventämiseksi on tärkeää tukea keskustelun kulkua. Kerro osallistujille, että dialogin syventymistä auttaa, jos he suhteuttavat sanomansa siihen, mitä muut ovat sanoneet. Tue kokempuhetta: Millaisia ajatuksia, tunteita, muistoja ja kokemuksia osallistujilla on tästä aiheesta? Tämä saattaa auttaa osallistujia ymmärtämään itseään, muita sekä aihetta hieman paremmin.

11 Varmista, että osallistujat pysyvät aiheessa

Keskustelu voi harhailla, mutta mitä enemmän osallistujat pysyvät aiheessa ja jakavat omia ajatuksiaan ja kokemuksiaan aiheesta, sitä enemmän on mahdollista syventää ymmärrystä.

12 Tue keskustelun luottamuksellisuutta

Osallistujat voivat dialogin jälkeen jakaa ajatuksiaan siihen liittyen, pohtia dialogissa käsiteltyjä aiheita ja kertoa olleensa mukana DEMOS-dialogissa. Muiden osallistujien henkilöllisyys tulee kuitenkin pitää salassa, ellei kertomiseen ole saatu lupaa.

13 Kehu ja kannusta

Kiitä dialogin aikana osallistujia, kun he jakavat omia ajatuksiaan ja kokemuksiaan. Kun pelisääntöjä noudatetaan, kiitä. Kannusta niitä, jotka eivät ole vielä sanoneet mitään. Kiitä lopuksi kaikkia siitä, että he ovat käyttäneet aikaansa osallistumiseen. Pyydä keskustelusta myös palautetta.

14 Rajaa tarvittaessa puheenvuorojen määrää ja pituutta

DEMOS-dialogin tarkoituksena on mahdollistaa kaikkien osallistuminen keskusteluun, ei vain aktiivisten ja rohkeiden. Kannusta kaikkia osallistumaan ja puutu tarvittaessa, mikäli joku pitää pitkän monologin. Jos joku osallistujista dominoi keskustelua, pyydä häntä odottamaan hetki puheenvuoronsa kanssa ja antamaan tilaa muille.

15 Tee tilaa hiljaisemmille keskustelijoille

DEMOS-dialogin tarkoituksena on mahdollistaa kaikkien osallistuminen keskusteluun, ei vain aktiivisten ja rohkeiden. Pyydä heitä, jotka eivät ole vielä sanoneet mitään, jakamaan omia ajatuksiaan. Ketään ei kuitenkaan tarvitse pakottaa puhumaan. Voit myös rohkaista osallistujia keskustelemaan aiheesta vierustoverin kanssa ennen kuin avaat keskustelun koko ryhmän kanssa. Joskus tarvitaan useita dialogeja ennen kuin kaikki uskaltavat osallistua. Ja tämä on tosi ok.

Keskustelun lopussa

16 Kysy oivalluksia

Pyydä osallistujia pohtimaan tai jos mahdollista kirjoittamaan tai piirtämään ylös dialogin aikana ja sen seurauksena syntyneet oivallukset, tärkeät ajatukset ja/tai henkilökohtaiset lupaukset sekä jakamaan nämä sitten muiden osallistujien kanssa. Oivallukset auttavat päättämään keskustelun ja antavat lisätietoa siitä, mitä keskustelijat pitivät tärkeänä. Kerää oivallukset osallistujilta ja kokoa ne DEMOS-oivalluskortille (kortti tulostetaan keskustelupaikalle) ja ohjaaja täyttää tiedot sähköiseen lomakkeeseen.

17 Kerro, mitä tapahtuu keskustelun jälkeen ja raportoi

Kiitä osallistujia keskustelusta. Pyydä palautetta ja kysy, kokivatko osallistujat keskustelun rakentavaksi ja tasavertaiseksi. Pyydä osallistujia merkitsemään tulostettuun oivalluskorttiin arvio osallistumiskokemuksesta ja ilmoita keskustelun tai keskustelujen jälkeen palautteet sähköisellä lomakkeella.

Muista kertoa osallistujille, mikäli aiot hyödyntää keskustelun aikana nousseita ajatuksia ja oivalluksia jollain tapaa.

DEMOS–dialogin pelisäännöt lasten ja nuorten kanssa

1 Kuuntelen muita ja keskityn

"Kaikilla on mahdollisuus kertoa omia ajatuksiaan keskustelun aiheesta, mutta ei keskeytetä toisia. Jätetään kännykät sivuun. Keskustelun ohjaaja voi jakaa puheenvuoroja."

2 Kerron omia ajatuksiasi ja kokemuksiasi

"Haluamme kuulla myös sinun ajatuksiasi keskustelun aiheesta. Sinulla ei tarvitse olla oikeita vastauksia. Voit jatkaa juttua siitä, mihin edellinen lopetti."

3 Olen ystävällinen ja kunnioitan toisia

"Kunnioitetaan erilaisia ihmisiä ja kokemuksia. Kunnioitus ei tarkoita, että pitäisi hyväksyä syrjiviä sanoja tai tekoja. Voimme pohtia asioita yhdessä ilman, että olemme samaa mieltä. Ei kerrota muiden asioita eteenpäin. Ei kiusata muita osallistujia."

4 Ole avoin muutokselle

"Keskustelu voi muodostaa uusia ajatuksia ja saada meidät ymmärtämään, että samasta asiasta voi olla monta eri näkökulmaa. Se voi kannustaa toimimaan tai jatkamaan keskustelua aiheesta muiden kanssa. Hyviä asioita voi tapahtua, ja DEMOS–dialogi on hyvä tapa aloittaa."

ERÄTAUKO
SÄÄTIÖ

DEMOS-dialogin pelisäännöt nuorille aikuisille ja aikuisille

1 Kuuntele muita, älä keskeytä tai käynnistä sivukeskusteluja

"Jokaisella tulee olla mahdollisuus kertoa oma näkemyksensä rauhassa. On tärkeää, ettemme keskeytä toisiamme tai supise vierustoverin kanssa."

2 Jaa omia ajatuksiasi ja kokemuksiasi

"Jotta voisimme ymmärtää paremmin käsiteltävää aihetta ja toisiamme, on hyvä puhua omista ajatuksistamme ja kokemuksistamme. Tämä tarkoittaa, että kerromme muille, mitkä asiat, tapahtumat ja tilanteet ovat vaikuttaneet näkemyksiimme."

3 Kunnioita muita osallistujia

"Kunnioitetaan erilaisia ihmisiä ja heidän erilaisia näkemyksiään. Ollaan tietoisia erilaisista tunteista ja mahdollisista piilevistä valtasuhteista sekä huomioidaan nämä."

4 Pohdi asioita rauhassa ja liity muiden puheeseen

"Sinun ei tarvitse tietää oikeita vastauksia. Dialogissa on kyse uteliaasta asenteesta ja asioiden pohtimisesta yhdessä. Meidän ei tarvitse päästä yksimielisyyteen tai löytää ratkaisuja."

5 Ole läsnä ja kunnioita keskustelun luottamuksellisuutta

"Dialogissa on tärkeää keskittyä toisiin ihmisiin sekä käsiteltävään aiheeseen, joten pidetään kännykät ja tietokoneet poissa näkyvistä. Pidetään keskustelu luottamuksellisena, jotta jokainen voi puhua mahdollisimman vapaasti. Voit jakaa omia ajatuksiasi eteenpäin, mutta jos haluat jakaa jonkun toisen ajatuksia, kysy heiltä ensin tähän lupa."

6 Ole avoin muutokselle

"Dialogi voi koskettaa meitä. Se voi synnyttää uusia oivalluksia ja saada meidät muuttamaan näkökulmaamme. Se voi kannustaa meitä toimimaan ja jatkamaan keskustelua muiden kanssa. Hyviä asioita voi tapahtua, ja DEMOS-dialogi on hyvä tapa aloittaa!"

www.democracymdialogues.eu